

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(14-15 жовтня 2022 р.)**

2 том

ОДЕСА 2022

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 14-15 жовтня 2022 р.). — Т.2. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2022. — 163 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського». Протокол № 4 від 27.10. 2022 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2022

Валерія ЄРЕМЕНКО

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»*

Науковий керівник Г. Ніколаї

*доктор педагогічних наук, професор
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»*

РОЗВИТОК ХОРЕОГРАФІЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКІВ: НАУКОВИЙ ДИСКУРС

***Анотація.** У статті презентовано результати аналізу широкого кола наукових джерел, які свідчать про актуальність проблеми розвитку здібностей дітей дошкільного віку в психолого-педагогічних дослідженнях. Показано існування різноманітних підходів до вирішення питань щодо природи здібностей і шляхів їх розвитку у різних видах діяльності, зокрема – хореографічній. Запропоновано компонентну структуру хореографічних здібностей.*

***Ключові слова:** хореографічні здібності, діти дошкільного віку, розвиток, компонентна структура*

Науковий дискурс засвідчив, що проблеми розвитку здібностей мають різні аспекти розгляду: філософський, соціокультурний, педагогічний, психологічний, музикознавчий, хореологічний тощо. Важливою теоретичною основою нашого дослідження вважаємо теорію розвитку творчих здібностей, яку розробляють численні науковці з різних країн (Л. Виготський, В. Крутецький, Г. Костюк, О. Леонтєв, С. Рубінштейн, К. Роджерс, С. Торренс та ін.), визначаючи означений феномен як психічні властивості індивіда, що регулюють його досягнення або властивості, що реалізують окремі психічні функції і виявляються в успішності засвоєння і реалізації діяльності тощо. Питання творчих здібностей (їх сутності, компонентної структури, критеріїв діагностики, методів і прийомів формування) наявні у роботах І. Беха, В. Моляко, Д. Гілфорда, А. Маслоу, Д. Томсона та ін.).

Дотичним до нашого дослідження є теорія розвитку музичних здібностей та концепція взаємозалежності здібностей та обдарованості Б. Теплова (Теплов, 1985 а). Саме Б. Теплов закладає фундамент досліджень здібностей, в яких їх розвиток залежить від особливостей конкретної діяльності, а особистісна природа здібностей відходить на другий план. У цьому зв'язку науковець називав здібностями лише ті індивідуальні особливості, які сприяють успішності певної діяльності (Теплов, 1985 б: 16). Він стверджував, що розвиток є

атрибутивною характеристикою здібностей, і вважав абсурдним поняття «здібність, що не розвивається» (Теплов, 1985 б: 305).

На думку К. Платонова, у структурі особистості є два метакомпоненти – здібності і характер, які за вертикаллю охоплюють всі її рівні – від біологічно визначених, ієрархічно нижчих, до соціально зумовлених, вищих (Платонов, 1986: 102). Науковець також дотримується діяльнісної концепції щодо розвитку здібностей

Науковий дискурс стосовно розвитку здібностей дітей дошкільного віку дозволяє згадати думку Світлани Науменко: «Діагностування музичних здібностей охоплює різні сфери психіки дитини (емоційну, психомоторну, кінестетичну, слухову)» (Науменко, 2015: 15). Отже, можна припустити, що розвиток хореографічних здібностей спирається на вроджені кінестетично-психо-моторно-емоційні властивості дитини.

На думку Олени Мартиненко хореографічні здібності як індивідуальні особливості, завдяки яким можливі успішне засвоєння й виконання хореографічної діяльності, мають таку компонентну структуру: анатомо-фізіологічні дані, музично-ритмічні дані, артистичні дані, мотиваційно-особистісні особливості (Мартиненко, 2020). З опорою на принципи класифікації музичних здібностей Б.Теплова та С.Науменко вважаємо, що цілокшталт хореографічних здібностей складається з:

- анатомо-фізіологічних предиспозицій (пропорції тіла, індивідуальних характеристик постави, виворітності тазостегнових суглобів і стоп, гнучкості тіла, висоти підйому стопи, легкості танцювального кроку, політності стрибків, ступеня координації рухів);
- відчуття музичного темпо-ритму (відчуття темпу музичного супроводу, здатність рухового відтворення музичних ритмо-формул, здібність до пластичного відтворення музичних образів);
- емоційна вразливість (здатність відчувати і пластично відтворювати емоційну виразність хореографічних образів);
- артистичні здібності (рухлива міміка, виразна пантоміміка, чуття пози, здатність до художньо-образного перевтілення та пластично-рухової імпровізації).

Наголосимо, що успішний розвиток хореографічних здібностей можливий лише за умови спрямованості особистості на хореографічну діяльність, тобто сформованість відповідних мотиваційно-ціннісних орієнтирів, сталого інтересу до хореографічного мистецтва, енергійності, наявності вольових якостей, які забезпечують високу працездатність і стресовідпорність.

Література

1. Мартиненко, О. (2020). *Методика роботи з хореографічним колективом: Теорія і практика*. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні.
2. Науменко, С. О. (2015). Особливості діагностики музичних здібностей дошкільників. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 10, 15-18.
3. Теплов, Б. М. (1985а). Способности и одаренность. В *Избранные труды: В двух томах* (Т. 1, стр. 15–41). М: Педагогика.
4. Теплов, Б. М. (1985б). *Психология музыкальных способностей*. М.: Педагогика.
5. Платонов, К. К. (1986). *Структура и развитие личности*. М.: Наука.

Аругам Ернесто КАСТІЛЬЙО ЕСПІНОЗА

*ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»*

Інга ХМЕЛЕВСЬКА

*ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»*

**ТВОРЧІСТЬ У МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА ЯК АКМЕВЕРШИНА
ФАХОВОГО РОЗВИТКУ**